

structure focused on spreading the French language and culture in the educational, informational, cultural directions abroad. The relevance of issue is to use the tools of cultural diplomacy for French political purposes in Islamicized countries of Africa, maintaining its influence, a positive perception of the French presence in the region. An important issues is the cooperation and aspirations preserving relations by former colonies with France and a membership of the International Organization Francophonie.

Key words: France, foreign policy, Francophonie, cultural diplomacy, «soft power», colonies, African countries, Islam.

Стаття надійшла до редколегії
29.04.2017 р.

УДК [329.78:364-322]:061.1ЄС

Марина Найдич

Волонтерська діяльність як вектор молодіжної політики ЄС

У статті розглядається нормативно-правова база Європейського Союзу, спрямована на регламентацію та популяризацію волонтерської діяльності. Досліджуються наявність законодавчих документів у кожній окремій країні співдружності. Аналізуються фактори, що впливають на бажання чи небажання молоді долучатися до добровольчих проєктів. Визначаються основні проблеми на шляху популяризації волонтерської активності.

Ключові слова: Європейський Союз, молодіжна політика, нормативно-правова база, волонтерство, активність молоді

Добровольча діяльність існувала ще з позадавніх часів. Першими представниками можна назвати самаритян. Сучасне суспільство також активно впроваджує принципи волонтерства. Участь молоді у добровольчій діяльності сприяє не тільки соціально-економічній згуртованості у суспільстві взагалі, а й приносить користь самим волонтерам. Перш за все, зміцнюється громадянська позиція молоді, зростає розуміння необхідності участі

у суспільному житті. Саме тому європейськими інститутами звертається увага на необхідність розвитку та підтримки добровольчості.

Нормативно-правова база ЄС. Першим офіційним документом, у якому йшлося про необхідність розвитку та сприяння волонтерству були рекомендації щодо розвитку добровольчої галузі діяльності [9], виданий у 1994 р. Важливим документом щодо розвитку довготривалої транснаціональної волонтерської роботи стала «Конвенція про сприяння транснаціональній довгостроковій добровільній службі для молоді» [1]. Документ було відкрито для підписання у 2000 році, але, станом на 2010 р., його підписали лише п'ять країн ЄС, і тільки у Люксембурзі ратифіковано [3]. У 2002 р. було прийнято резолюцію про підвищення цінності добровольчої діяльності для молоді [10], якою передбачається посилення європейської співпраці у зазначеній галузі.

Біла книга «Новий імпульс для європейської молоді» [2] визначає добровольчу діяльність в якості пріоритетного напрямку для подальшої співпраці у молодіжній сфері. Саме тому актуальним є дослідження добровольчої діяльності країн ЄС. Аналіз базуватиметься на підготованих країнами ЄС інформаційних бюлетенях щодо волонтерської діяльності у кожній країні окремо, а також на загальному звіті Європейського Парламенту щодо молодіжної політики.

Практика розвитку, підтримки та популяризації добровольчої діяльності різниться у країнах ЄС. Відмінності спостерігаються починаючи із наявності спеціалізованої політики, зокрема розробки нормативно-правової бази. Відповідно до інформаційних бюлетенів, наданих членами ЄС, в переважній більшості країн існує політика, спрямована на волонтерську діяльність на національному, а подекуди і на регіональному рівні. Хоча цей факт не сприяв розробці спеціалізовано законодавства у всіх державах, що стверджують наявність спеціалізованої політики.

Спеціалізована політика та законодавчі акти країн ЄС.

Серед європейських країн, які підготували інформаційні бюлетні, дев'ять розробили відповідні нормативно-правові акти. Зокрема, закон про волонтерство у Хорватії [15]; у Німеччині – закон щодо заохочення діяльності молодіжних волонтерських служб

[4]; у Мальті – закон про волонтерські організації [14]; у Румунії основним документом є закон про загальні рекомендації щодо добровольчості [6]. Литва прийняла ряд законів та стратегій, що стосуються добровольчості. Зокрема, закон щодо діяльності волонтерів [7]. У Польщі було розроблено довгострокову політику розвитку добровольчості. Статус волонтера окреслено у законі про громадську користь волонтерства [8]. Одним із головних документів, що безпосередньо стосується даної галузі є «Стратегія фонду Wemenders щодо волонтерської діяльності» [13].

Вісім держав зазначили, що мають політику, спрямовану на добровольчу активність, проте спеціалізовані нормативні акти не розроблені. В таких країнах волонтерська діяльність координується іншими документами. Наприклад, в Італії про соціальну цінність волонтерства йдеться, зокрема у Законі № 266/1991 [12]. В Цій країні, до речі, у кожному регіоні є співробітник, що відповідає за соціальну політику та добровольчість. Болгарія користується нормативно-правовими актами, розробленими на рівні ЄС, зокрема це: Молодіжна стратегія ЄС на 2010-2018 рр., Європейський молодіжний пакт та Біла книга у справах молоді. Також в країні прийнята національна молодіжна стратегія 2010-2020 рр., одним із основних розділів якої є «Молодіжне волонтерство». У Люксембурзі добровольча діяльність розглядається в межах нормативно-правової бази молодіжної політики. У Нідерландах працюють на національному, регіональному та місцевому рівнях як урядові так і неурядові організації, що підтримують добровольчу діяльність.

Є й такі країни, що свідомо не зосереджують увагу на розробці спеціалізованої політики та законотворчому процесі у цій галузі. До них можна віднести Францію та Швецію. У Греції також підтверджують відсутність національної політики в галузі добровольчої діяльності. Проте, у Франції цікавим є поділ волонтерів на «*bénévolat*» та «*service civique*». Перший тип характеризується абсолютним альтруїзмом (не оплачується взагалі, такі волонтери не мають ніякого юридичного статусу), другий визначається як громадянська служба та забезпечується певними, соціальними гарантіями.

Питанням, що стосується юридичного оформлення добровольчої діяльності є правовий статус волонтера. Відповідно до

цього критерію країни ЄС можна також можна умовно поділити на дві категорії. В одних не надають добровольцям жодних, спеціально спрямованих на них, гарантій (Кіпр, Греція, Ірландія, Мальта). В інших волонтерам забезпечуються фінансові та соціальні гарантії (Бельгія, Люксембург, Словенія, Румунія). У Фінляндії оподаткування добровільної діяльності залежить від цілого ряду інтерпретацій. На практиці правовий статус волонтерів досить неоднозначний.

Оплата.

Одним із критеріїв бажання чи небажання молодих людей займатися волонтерством є оплачуваність наданих послуг. Зрозуміло, що добровольча діяльність передбачає безкорисливу допомогу, але не всі в змозі вкладати власні кошти, сили та час на реалізацію таких проєктів. Саме тому у більшості європейських країн передбачається компенсація певних витрат, які несе волонтер. Найчастіше координаційними організаціями, але це на їх розсуд, повертаються кошти за проїзд та забезпечується харчування (Литва, Польща, Франція, Нідерланди). В усіх країнах ЄС компенсовані кошти не оподатковуються так як і гроші, які отримують волонтерські організації у вигляді пожертв.

Добровольці Люксембургу отримують кишенькові гроші. Забезпечується страховка від нещасних випадків волонтерів, що працюють в галузі медичної допомоги, рятувальних операцій та спорту. В інших випадках організаціями оформлюється окрема страховка.

В Австрії замість повернення витрачених грошей, або на додачу до них, видають ще й ваучери. У Бельгії (Фландрія) гроші повертаються у розмірі, що не перевищує визначено денного або річного ліміту. У Словенії робота не оплачується, але забезпечується страховка відповідно до пенсійного страхування та страхування по інвалідності.

Німецькі волонтери отримують за свою діяльність одноразові виплати та кишенькові гроші. Також їм повертаються витрачені кошти для забезпечення роботи. З 1 січня 2007 р. особам, які займаються добровольчою діяльністю зменшують оподаткування в сумі до 500 євро в рік. Для тренерів ця цифра більша – до 2100 євро.

В рамках програми «Молодь в дії» в усіх країнах діяльність добровольців оплачувана і включає в себе: проїзд, проживання, харчування, кишенькові гроші тощо.

Моніторинг.

Важливим фактором у регулюванні будь-якої діяльності є моніторинг. Однак далеко не в усіх країнах європейського об'єднання він здійснюється на національному рівні. Зокрема, у Кіпрі, Швеції, Нідерландах, Греції, Ірландії, Іспанії, Італії, Мальті, Словенії загальна система моніторингу не розроблена. В інших країнах (Польща, Болгарія, Фінляндія) моніторинг здійснюється тільки в рамках програми «Молодь в дії».

У інформаційному бюлетні Франції зазначено, що моніторингова інформація видається щороку. У Хорватії дослідження здійснюється Робочою групою з ліквідації кордонів і посилення міжнародної мобільності в освіті. У Німеччині моніторинговою діяльністю займаються національні організації добровольчих послуг. Зокрема, організація «weltwärts» збирає наступні дані:

- Число молодих людей, в даний час залучених до волонтерства за кордоном;
- Країни, в які були відправлені волонтери
- Кількість направляючих установ;
- Кількість завдань, відсортованих за континентами;
- Кількість завдань, відсортованих за сферою діяльності;
- Середній вік;
- Стать;
- Середній термін перебування за кордоном [5].

У Люксембурзі національного моніторингу немає, але готується звітність різних організацій щодо участі молоді у добровольчій службі.

Засоби та методи заохочення.

Важливим є залучення до волонтерської діяльності якомога раніше, що у подальшому дасть можливість збільшити кількість волонтерів серед дорослого населення. Для цього в більшості країн ЄС проводиться серйозна робота. Методи і заходи, які для цього використовуються надзвичайно різноманітні від листівок та плакатів

у місцях великого скупчення людей до літніх таборів та спеціалізованих нагород, в тому числі міжнародних.

Одним із найпопулярніших засобів поширення інформації про можливість доручення до волонтерської служби є молодіжні інформаційні центри. Такі існують майже в усіх країнах європейської співдружності. За допомогою державних та місцевих ЗМІ: телебачення, преса, особливого розвитку останнім часом набула мережа Інтернет молодь також отримує необхідні дані, що стосуються добровольчості. В Естонії у молодіжні центри праці направляються інформаційні листи із відповідною інформацією. Популярним є проведення семінарів, конференцій; організація форумів та фотовиставок; перегляд фільмів, присвячених волонтерству. Також інформація активно поширюється між однолітками під час розмов.

Наприклад, у Кіпрі система освіти побічно сприяє заохоченню до волонтерської діяльності. Міністерством освіти та культури у співпраці з Всекіпрською добровольчою координаційною радою організовано програму «Молодь та волонтерство». В рамках зазначеної програми усі школи Кіпру приймають участь у конкурсі волонтерських проєктів. Крім того, на початку грудня у всіх школах організовують «Тиждень волонтерства» та протягом 5 днів кожна школа приймає різноманітні ініціативи (наприклад, висадка дерев, відвідування дитячих лікарень тощо). Молодіжною радою Кіпру координується діяльність молодіжних інформаційних центрів, які не тільки поширюють інформацію про добровільну діяльність (плакати, листівки, веб-сторінки), але й дозволяють бажаючим безпосередньо стикнутися із організаторами кожного заходу. Також підтримується інтерактивне неформальне навчання дітей шкільного віку. Тобто, заохочення до волонтерської діяльності починається змалку, відповідно молодь ставить до волонтерської діяльності як до природного процесу.

А от у Франції у діяльність людей, зайнятих добровольчою роботою держава не втручається, вважаючи це особистим вибором кожної людини. Проте, волонтери «service civique» отримують певні заохочення та полегшення в роботі. Зокрема, для молоді віком до 25 років, залученій у діяльність асоціацій, пов'язаних із неформальною освітою, молоддю чи спортом, на офіційній роботі можуть

надаватися додаткові вихідні дні. Також вони мають можливість отримати певні навички під час навчання, оплаченого державою.

Міністерство освіти та культури Фінляндії фінансує проект «Онлайн-демократія». Щорічно, 5 грудня, у цій країні відзначається міжнародний день добровольців. У Нідерландах, починаючи з 2011/2012 навчального року, для учнів середніх шкіл обов'язковою є громадська робота протягом 3 місяців. У Греції нахил роблять на творчому інформуванні та заохоченні молоді: художні конкурси, есе на тему добровольчості, конкурси коротких доповідей про досвід волонтерства тощо. У Польщі та Люксембурзі надаються кредити в рамках формальної освіти. В останній – за наявності підтвердження трирічного стажу добровольчої діяльності.

Досвід волонтерства в Італії та Мальті визнається в якості кредитів у основних університетських курсах. У польські дипломи про освіту включається інформація про участь у добровольчих проектах. В Ірландії працівникам деякі фірми надають додаткові вихідні в якості стимулювання волонтерської активності. А в Румунії при виборі працівника на вакантне місце перевага надаватиметься претенденту із досвідом волонтерства у необхідній галузі. Цікавим є досвід Литви, де було реалізовано проект, в рамках якого люди пропонували різноманітні заходи щодо популяризації добровольчої діяльності. Також в цій країні організуються інтерактивні програми та виставки досягнень у зазначеній галузі.

Одним із основних методів заохочення молоді до волонтерської діяльності є підтримка Youthpass, який в свою чергу є європейським інструментом визнання неформального і неофіційного навчання в роботі з молоддю. Його підтримують Кіпр, Фінляндія, Бельгія, Болгарія, Люксембург, Мальта, Словенія, Румунія. Фінансування державними коштами неурядових організацій, що займаються волонтерством, що також є важливим методом підтримки зазначеної галузі, здійснюють Болгарія, Німеччина, Нідерланди, Іспанія, Польща.

Також до методів заохочення відносять видачу сертифікатів, що засвідчує участь у волонтерських проектах. Але в різних країнах ЄС до цих документів ставляться по-різному. Наприклад, зазначення у резюме факту наявності такого сертифікату в Італії та Кіпрі практично не має ніякого результату. У Франції та Румунії визнання

документів залежить від особистого побажання роботодавця. В Естонії, Швеції, Бельгії та Люксембурзі ці документи визнають та цінують, в Іспанії визнають в якості робочого досвіду (якщо проект відповідає галузі працевлаштування).

Фінансування.

Щодо фінансування волонтерських організацій, переважна більшість з них функціонує за рахунок членських внесків та пожертв. Наприклад у Фінляндії джерелами фінансування є: членські внески, пожертвування, доходи від наданих послуг, продаж продукції, дохід за рекламу (наприклад, в журналі громадської організації), договори з приватними компаніями, гранти від місцевих і національних органів влади, кошти ЄС, дохід від капіталу (наприклад, рентний дохід і т.д.) тощо. Загалом, державні субсидії складають 28% від фінансування волонтерських організацій, фонди ЄС та інших міністерств – 19%, приватні джерела (членські внески, пожертви та збір коштів) – 35% [11].

Проблеми.

Проте, не дивлячись на всі заходи, спрямовані на збільшенні кількості молодих волонтерів існує і велика кількість перешкод. У Хорватії, наприклад, особи, які не досягли 15-річного віку можуть приймати участь у добровольчій діяльності лише за письмової згоди батьків або опікунів. Загалом, молоддю країн ЄС серед причин незалученості до добровольчої діяльності називають: неповнота та роздробленість знань, нестача часу, не престижність роботи, імовірні витрати, відсутність законодавчої бази, і, відповідно, будь-яких гарантій тощо.

Висновки. В країнах Європейського Союзу питання залучення молоді до добровольчої діяльності поставлено на високий рівень, адже це приносить користь як суспільству загалом, так і молоді зокрема. Задля досягнення визначеної мети країнами співдружності вже зроблено достатньо багато починаючи від нормативної бази наднаціонального рівня до конкретних прикладів реалізації на локальному рівні. Але існують певні проблеми для вирішення яких, перш за все, необхідно налагодити систему моніторингу національного рівня. Адже тільки при виявленні перешкоди можна знайти ефективні шляхи вирішення.

Список використаних джерел

1. Convention on the Promotion of a Transnational Long-term Voluntary Service for Young People. Strasbourg, 11.V.2000.
2. European Commission (2001), "A new impetus for European youth". White Paper. COM(2001) 681 final. Brussels: Commission of the European Communities
3. European Convention on the Promotion of a Transnational Long-Term Voluntary Service for Young People CETS No.: 175.
4. Gesetz zur Förderung von Jugendfreiwilligendiensten, [Law for the Promotion of youth voluntary service], Ausfertigungsdatum: 16.05.2008.
5. Kerstin Wondratschek, Information sheet 'Volunteering of young people', Germany, Last updated: February 2011.
6. Legea voluntariatului, [Volunteering Law], publicata in Monitorul Oficial nr. 206 din, 24 aprilie 2001.
7. Lietuvos Respublikos, Savanoriškos Veiklos Įstatymas, [Lithuania, the Republic of Voluntary Activities Act], 2011 m. birželio 22 d. Nr. XI-1500, Vilnius.
8. Public Benefit and Volunteer Work Act, Act of law of April 24th 2003 on Public Benefit and Volunteer Work - consolidated text after last amendment on January 22nd 2010.
9. Recommendation No. R (94) 4 of the Committee of Ministers to member states on the promotion of a voluntary service (Adopted by the Committee of Ministers on 24 May 1994 at the 513th meeting of the Ministers' Deputies).
10. Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, of 14 February 2002 on the added value of voluntary activity for young people in the context of the development of Community action on youth (2002/C 50/02), Official Journal of the European Communities, 23.2.2002.
11. Sami Myllyniemi, Information sheet 'Volunteering of young people', Finland, Last updated: 05/2011.
12. Stefania Rota, Information sheet 'Volunteering of young people', Italy, Last updated: 30/03/2011.
13. Strategia Wolontariatu Fundacji Wemenders [Volunteering Strategy Wemenders Foundation], http://wemenders.pl/images/pdf/Strategia_Wolontariatu_Fundacji_Wemenders.pdf, [Access date (24.02.15)].
14. Voluntary Organisations Act. To regulate voluntary organisations and their administration, 11th December, 2007. ACT XXII of 2007, as amended by Legal Notices 427 of 2007 and 177 of 2012.

15. Zakon o volonterstvu, [Law on Volunteering]. Klasa: 011-01/07-01/47. Urbroj: 1-05-03/1-07-2, Zagreb, 25. svibnja 2007.

Найдич Марина. Волонтерская деятельность как вектор молодежной политики ЕС. В статье рассматривается нормативно-правовая база Европейского Союза, направленная на регламентацию и популяризацию волонтерской деятельности. Исследуются наличие законодательных документов в каждой отдельной стране содружества. Анализируются факторы, влияющие на желание или нежелание молодежи участвовать в добровольческих проектах. Определяются основные проблемы на пути популяризации волонтерской активности.

Ключевые слова: Европейский Союз, молодежная политика, нормативно-правовая база, волонтерство, активность молодежи.

Naidych Maryna. Volunteering activities as a vector of EU youth policy. The article deals with the regulatory framework of the European Union aimed at regulating and promoting volunteering activities. The study of the availability of legislative documents in each individual country of the Commonwealth. The factors influencing the desire or unwillingness of young people to engage in volunteer projects are analyzed. The basic problems on the way of popularization of volunteer activity are determined.

Key words: European Union, youth policy, regulatory framework, volunteering, youth activity.

Стаття надійшла до редколегії
29.04.2017 р.

УДК 327.57:070

Ірина Патлашинська

Особливості формування іміджу миротворця під впливом ЗМІ

На сучасному етапі політика багатьох держав і міжнародних організацій спрямована на пошук та застосування всіх можливих методів для вчасного й повного погашення конфліктів: територіальних, міжетнічних, міжконфесійних тощо. Чи не єдиним легітимним засобом розв'язання конфліктів